

Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- Storsatsning på kontakten mellan miljöforskningen och den vanliga medborgaren
 - ”Vi går mot en tidsålder där erfarenheter blir en allt viktigare källa till utkomst” – minister Wallin på ESIN-konferens i Kasnäs
 - Historiskt med center för glesbygdsutveckling i Nord-Norge
 - ”Det måste finnas människor på landsbygden som tänker nytt och annorlunda” – svenska jordbruksministern på besök i Vadstena
 - Statsminister Vanhanens metropolvision – glesbebyggd räcka trädgårdsstäder
 - I KSSR:s kölvatten – regeringen föreslår nytt sätt att bilda fullmäktige mitt under valperioden
 - Läs även detta: **Europeiska byggnadsarvsdagar – föreningshusen firar med hundratals evenemang *Fasta telefontät lönar sig *Aktieemission skall rädda bybutikerna i Österö och Särkimo *Kurs om praxis kring stödberättigande och återkrav i EU-projekt *Österbottens åsikter om framtida riktlinjer i landsbygdspolitiken vaskas fram på Stundars*
-

STORSATSNING PÅ KONTAKTEN MELLAN MILJÖFORSKNING OCH DEN VANLIGA MEDBORGAREN

Samarbetet mellan forskare, beslutsfattare och den vanliga medborgaren intensifieras. LTER(Long-Term-Ecological-Research)-nätverket har fått finansiering av EU på tre miljoner euro, varav 900000 euro går till Helsingfors universitet och där 50 procent av budgeten är egenfinansiering i form av motprestationer. Det globala LTER-nätverket forskar i långtidsförändringar i ekosystemen, t.ex. klimatförändringens effekter på ekosystemen i världen. Enligt Marko Reinikainen, docent vid Tvärminne zoologiska station, håller ekosystemens spelregler på att förändras, t.ex. miljölagar och jaktlagar hänger inte med. Pengarna är beviljade för satsningar på kontakten mellan forskning och beslutsfattare och den breda allmänheten. Nätverket, som täcker hela Finland, är ett samarbete mellan flera universitet och fältstationer världen över. Längs vårt lands kusttrakter märks klimatförändringen genom att salthalten i havsvattnet har sjunkit. Med varmare och regnigare vintrar rinner flödesvattnet ut i havet. Skyddsåtgärderna på land påverkas också. Som exempel är jordbrukets skyddszoner ineffektiva, eftersom ekosystemen ändras. Man behöver på nytt förstå processerna och ge snabb respons till samhället och beslutsfattarna, så att man t.ex. kan ändra lagstiftningen. Helsingfors universitet kommer att underteckna avtalet 15.9, vilket förbinder universitetet att genomföra projektet, som kör igång i början av år 2009. Uppgifterna (från 9.9) är från Helsingfors universitets hemsida och finns på webbadressen <http://www.helsinki.fi/aktuellt/arkiv/9-2008/9-15-47-13.html>.

”VI GÅR MOT EN TIDSÅLDER DÄR ERFARENHETER BLIR EN ALLT VIKTIGARE KÄLLA TILL UTKOMST” – MINISTER WALLIN PÅ ESIN-KONFERENS I KASNÄS

”Vi går mot en tidsålder där erfarenheter blir en allt viktigare källa till utkomst. Människor värdesätter att hemorten håller hög kvalitet och där deltidsboendet i skärgården blir en naturlig del av många människors liv och levnad. Allt detta stärker framgångsfaktorerna för ömråden”. Det här sade kultur- och idrottsminister Stefan Wallin i tisdags på ESIN-konferens i Kasnäs (9-11.9). Minister Wallin sade även att utveckling av arbete och arbetsplatser naturligtvis är en förutsättning för utveckling av öarna. Företag på öarna kan utnyttja skärgårdens goda image i sin verksamhet. Det är av avgörande betydelse för denna image, att natur, landskap och kulturella värden upprätthålls. Dessutom är det mycket viktigt att förbättra villkoren för Östersjön genom att snabbt stoppa utsläppen där. Av de traditionella levebröden är fiske och jordbruk under ständing press för att anpassa sig. EU:s policy i jordbruks- och fiskerinäringen måste ta tillräcklig hänsyn till de särskilda omständigheterna som råder på öarna och som hindrar en storskalig produktion. En minskning av statliga arbetstillfällen i skärgården, liksom på andra ställen på landsbygden, är en beklaglig verklighet. Men möjligheter som tekniken ger, har inte utnyttjats tillräckligt för att vända trenden. Informationsteknologin gör det möjligt för överföring av arbetstillfällen till landsbygden och på öar. Det här måste främjas. Minister Wallins hela tal (på engelska) på ESIN-konferensen, liksom medlemmen av Europaparlamentet Ville Itäläs och specialsakkunnige i EU-ärenden vid statsrådet Jyri Ollilas tal, finns på hemsidan för Finlands Öar – Suomen Saaret (FÖSS) som länk under webbadressen <http://www.foss.fi/esin2008/>.

Under ESIN-konferensen har man bl.a. tagit upp EU:s havspolitik - Östersjöstrategin, kulturutbyte mellan de europeiska små öarna (Storytelling centers) och temaåret för öar. Till ESIN (www.europeansmallislands.net) hör i detta nu nio länder (Irland, Skottland, Frankrike, Finland, Sverige, Danmark, Grekland, Italien och Estland). Målet med ESIN är att bilda ett nätverk för små öar för att befrämja självhjälp. De deltagande öarna anser att problem tillhörande öar (avlägsenhet, kommunikationer, avfolkning etc.) är mest akut för de små. Representerarna för de små öarna är frivilliga organisationer eller lokala myndigheter från små och ofta fattiga lokala samhällen.

HISTORISKT MED CENTER FÖR GLESBYGDSUTVECKLING I NORD-NORGE

”Dette er en historisk dag for Distrikts-Norge”, sade kommunal- och regionalminister Magnhild Meltveit Kleppa då hon öppnade *Distriktscenteret* (Distriktscentret) 4.9. Kompetenscentret för distriktsutveckling finns i kommunerna Alstahaug (där öppningsceremonin ägde rum), i Sogndal och i Steinkjer. Vid öppningen sades det att Distriktscentret blir en viktig del av regeringens mål, om att folk skall kunna välja var de vill leva och bo. Genom att vara en stöttepelare för alla lokala eldsjälar, lokalsamfund och kommuner, skall centret bli en länk mellan praktikerna och forskningen på fältet. Man önskar kunna ta hela landet i bruk. Främsta målet med centret är att stöda lokal utveckling och lokalt initiativ. Huvudmålet är att vara en kunskaps- och erfarenhetsbas, samt stöttepelare för ett enhetligt och bärkraftigt utvecklingsarbete i distriktsområdena, liksom att aktivt bidra till kompetensuppbyggande i brett samförstånd. Distriktscentret skall ha sina huvuduppgifter knytet till insamling, systematisering och förmedling av kunskap och erfarenheter om vällyckade lokala utvecklingsåtgärder, aktivt stödja och vägleda till lokala initiativ och aktörer, samt ta fram relevant dokumentation. Centret skall även ha en roll som kompetensorgan, rådgivare och bidragsgivare till nationella, regionala, och lokala myndigheter. Sammanlagt skall det finnas 20 anställda på de tre orterna. Uppgifterna är från norska kommunal- och regionaldepartementets pressmeddelande (4.9) under webbadressen <http://www.regjeringen.no/nb/dep/krd/pressesenter/pressemeldinger/2008/en-historisk-dag-for-distrikts-norge.html?id=525657>, samt från Distriktscentrets hemsida på adress <http://www.distriktscenteret.no/Default.aspx?tabid=5882&language=en-US>.

”DET MÅSTE FINNAS MÄNNISKOR PÅ LANDSBYGDEN SOM TÄNKER NYTT OCH ANNORLUNDA” – SVENSKA JORDBRUKSMINISTERN PÅ BESÖK I VADSTENA

Det finns stora utvecklingsmöjligheter på den svenska landsbygden, förklarade landets jordbruksminister Eskil Erlandsson (c) när han besökte Ladugård 206 i Vadstena på sin tre dagar långa miniturné för att träffa företagare ute på den svenska landsbygden. Minister Erlandsson vill sätta fokus på utvecklingen av landsbygden. Möjligheterna är stora, inte minst genom regeringens landsbygdsprogram som tillsammans med EU satsar sju miljarder om året i sju år på en utveckling av företagande på Sveriges landsbygd, där det enligt OECD (Organisation för Economic Co-operation and Development) bor 70 procent av svenskarna. I minister Erlandssons slagord *Bruka utan att förbruka* har landsbygden stora möjligheter att utvecklas, inte minst genom den ökade efterfrågan på närproducerat och ekologiskt odlat. Erlandsson betonade att det måste finnas människor på landsbygden som tänker nytt och annorlunda. Enligt ministern krävs det ett ökande entreprenörskap för att utveckla landsbygden. Den moderna landsbygden ser inte ut som för några decennier sedan, ty i dag är många mångsysslare med basen i det traditionella lantbruket, men har även sysselsättning inom så skilda områden som turism, besöks- och restaurangnäring. Eskilsson betonade att förutsättningarna för en utveckling av svenska landsbygden inte varit bättre på många år. Uppgifterna (från 10.9) är från nätupplagan av Motala & Vadstena Tidning och finns under webbadressen <http://www.motalatidning.se/nyheter/artikel.asp?id=66616>.

STATSMINISTER VANHANENS METROPOLVISION – GLESBEBYGGD RÄCKA TRÄDGÅRDSSTÄDER

Statsminister Matti Vanhanen (c) har framfört i Helsingin Sanomat (7.9) sin metropolvision om en glesbebyggd räckta trädgårdsstäder. Enligt statsministern bör människor inte trängas in i förorter längs järnvägsspårnätet, utan bosätta sig i trädgårdsaktiga centralorter i kranskommunerna. Vanhanens trädgårdsmetropol skulle bestå av en mängd små utspridda centra, där människor bor, arbetar och handlar i sina egna trädgårdsstäder. Företrädarna för tätare stadsbyggnation kallar han ”ett nyfött betongparti”. Enligt bostadsminister Jan Vapaavuori (saml) går bostadstrenderna i Norden och övriga Europa i helt motsatt riktning. Bostadsministern minns inte att han skulle ha träffat någon expert på vare sig planering, samhällsutveckling eller trafik, i Finland eller annorstädes, som skulle tänka i samma banor som Vanhanen. Gröna riksdagsgruppens ordförande Anne Sinnemäki anser å sin sida att statsministerns utspel skall tolkas som marknadsföring av centerns ideal och inte som regeringens metropolpolitik. Statsministerns trädgårdsmetropol är en ruralt vacker vision, men en varken realistisk eller miljövänlig metropolpolitik. I motsats till statsminister Vanhanen vill urbanförespråkarna utveckla metropolregionen längs spårnätet. Den huvudsakliga trafiken mellan förorter och stadskärna kan då ske med miljövänlig rälsbunden kollektivtrafik. Vanhanens vision bygger däremot helt på buss- och biltrafik. Han anser att busstrafik även är kollektivtrafik. Statsministern har rätt i det att den största tvistefrågan är, om utbyggnaden av metropolregionen skall ske koncentrerat eller utspritt. Hans vision väcker diskussion kring planeringsfrågor, en diskussion som alltid borde föras, för det urbana rummet är stadsbons hembygd och vardagsrum. Uppgifterna är från ledaren i dagens upplaga (12.9) av Vasabladet och finns i nätupplagan på webbadressen <http://www.vasabladet.fi/story.aspx?storyID=26955>.

I KSSR:s KÖLVATTEN – REGERINGEN FÖRESLÅR NYTT SÄTT ATT BILDA FULLMÄKTIGE MITT UNDER VALPERIODEN

Regeringen föreslår att kommunindelningenslagen ändras så att till lagen fogas ett nytt alternativt sätt att bilda fullmäktige i nya kommuner, då en ändring i kommunindelningen

träder i kraft mitt under en kommunal valperiod. Det föreslås att kommuner som går samman skall kunna komma överens om att hela kommunfullmäktige inte slås samman. Den nya kommunens fullmäktige skulle bildas av en del av fullmäktigeledamöterna i varje berörd kommun för den mandattid som pågår till den kommunala valperiodens slut. Kommunerna kan sålunda komma överens om antalet ledamöter i det nya fullmäktige och om hur många ledamöter som kommer från varje kommun. Syftet med propositionen är att påskynda och främja frivilliga kommunsammanslagningar genom möjligheten att kunna bilda fullmäktige i en ny kommun på ett sätt som lämpar sig för den aktuella situationen. Lagen väntas träda i kraft från och med början av år 2009. Uppgifterna från 4.9 ingår i ett pressmeddelande (135/2008) från finansministeriet och kan läsas i sin helhet under webbadressen http://www.vm.fi/vm/sv/03_pressmeddelanden_och_tal/01_pressmeddelanden/20080904Ettnyt/name.jsp. *Enligt den gällande kommunindelningslagen har kommuner som går samman två alternativa sätt att bilda den nya kommunens fullmäktige, då ändringen i kommunindelningen träder i kraft mitt under en kommunal valperiod. De kan antingen ordna nya val i hela kommunen eller komma överens om att slå ihop fullmäktige i de samgående kommunerna. Dessa två alternativ har dock visat sig vara problematiska, särskilt i situationer där de kommuner som går samman haft mycket olika invånarantal.*

LÄS ÄVEN DETTA

Europeiska byggnadsarvsdagar – föreningshusen firar med hundratals evenemang

Föreningshusen firar inkommande veckoslut (12-14.9) på olika håll i Finland. Det kommer att ordnas ett hundratal evenemang på tiotals orter från Hangö till Sodankylä. Ungdoms-, lantmanna-, arbetar-, bya- och andra ideella föreningars hus är temat för Dagarna för Europas byggnadsarv, som årligen firas i Finland det andra veckoslutet i september. Flera av husen firar med att ordna traditionella soaréer med program, allt från dans och tal till skådespel. Dessutom ordnas även utställningar, rådgivning för byggnadsreparationer och bussturer till de lokala föreningshusen. Dagarna för Europas byggnadsarv, *European Heritage Days*, firas på initiativ av Europarådet och Europeiska kommissionen. Dagarna firas varje höst i 49 länder i Europa. *Läs mer på adresserna http://www.rakennusperinto.fi/muuta_sisaltoa/erp/sv_SE/deb/ respektive http://www.rakennusperinto.fi/tapahtumat/fi_FI/Erp-tapahtumat/.*

Fasta telefontät lönar sig

Det fasta telefontätets framtid är en viktig fråga, när allt fler väljer att ha endast mobiltelefon. Med få abonnenter blir nätet sedan dyrt att upprätthålla, vilket fått TeliaSonera att montera ner sina fasta nät i glesbygden. Men för telekoncernen DNA, som är tredje på teleoperatörsfältet i Finland efter TeliaSonera och Elisa, är de fasta telefontäten en lönsam verksamhet. Via en handfull lokala telefonföreningar upprätthåller operatören fasta telefontät på flera orter. Det handlar då i huvudsak om nät i eller i närheten av städer, vilket är lönsamt för DNA. I dagsläget lönar det sig inte att köra ner det här nätet. *Läs mer under webbadressen <http://www.hbl.fi/text/ekonomi/2008/9/6/d17473.php>.*

Aktieemission skall rädda bybutikerna i Österö och Särkimo

I byarna Österö och Särkimo i Vörå-Maxmo skärgård pågår en nyemission (aktiestocken består i dagsläget av ca 1500 aktier) med målsättningen att säkra de lokala butikernas framtid. En bybutiksaktie i Skärgårdens Handelskompani garanterar inga dividendintäkter, för Handelskompaniet är nämligen en bybutik. En aktieteckning skall främst ses som en möjlighet att rädda en anrik bybutik. Bakgrunden till att Handelskompaniet, vars verksamhet omfattar K-extra i Österö och K-extra i Särkimo, ordnar en aktieemission är att ägarbasen behöver breddas och det behövs friskt kapital. När bolaget höll bolagsstämma, konstaterade man att

det blir svårt att hålla igång såväl Österö- som Särkimobutiken. Ett syfte med emissionen är att få in ägare från Särkimo. *Läs mer i Vasabladetets nätupplaga under webbadressen <http://www.vasabladet.fi/story.aspx?storyID=26833>.*

Kurs om praxis kring stödberättigande och återkrav i EU-projekt

Alla som sysslar med projektadministration kan ta del av skraddarsydd utbildning om stödberättigande och återkrav i EU-projekt. Det första tillfället hålls i Vasa 23.9, medan de övriga sex tillfällena hålls på andra orter i landet. Avsikten med kursen *Tukikelpoisuus ja takaisinperintä EU-projekteissa* (som hålls på finska) är att tydliggöra och förklara praxis kring stödberättigande och återkrav i EU-projekt i ljuset av tidigare erfarenheter och gällande rättspraxis. *Anmälan till kursen i Vasa kan ännu göras senast 12.9 på tel. (017) 760 7700, per fax (017) 760 7721 eller på e-mailadressen koulutus@aluekehityssaatio.fi.*

Österbottens åsikter om framtida riktlinjer i landsbygdspolitiken vaskas fram på Stundars

Seminarier på Stundars i Solf, Österbotten 24.9 tar upp vilka framtida riktlinjer i landsbygdspolitiken som är viktiga för landskapet Österbotten. Avsikten med seminariet är att få med regionens åsikter i beredningen av den landsbygdspolitiska redogörelsen (2009-2020) och det femte landsbygdspolitiska helhetsprogrammet (2009-2013). Förmiddagen är vikt för diskussion i arbetsgrupper, medan det på eftermiddagen väntas anföranden om temat. Landsbygdsråd Eero Uusitalo från Landsbygdspolitikens samarbetsgrupp (YTR), avdelningschef Pentti Lähteenoja vid jord- och skogsbruksministeriet, samt landsbygdsprofessorerna Erland Eklund (Åbo Akademi) och Hannu Katajamäki (Vasa universitet) finns bland talarna, som simultantolkas. Seminariet arrangeras av Österbottens TE-central, Mellersta Österbottens förbund och Österbottens förbund tillsammans med YTR. *Program och anmälan till seminariet, som går att göra ännu denna vecka (senast 12.9), finns på webbadress www.maaseutupolitiikka.fi/ajankohtaista/selonteko/aluetilaisuudet. Landsbygdspolitikens samarbetsgrupp (YTR) arrangerar tillsammans med TE-centralerna och landskapsförbunden 15 diskussionstillfällen på olika håll i landet. Under tillställningarna diskuteras berörda områdens viktigaste linjedragningar för landsbygdspolitikens framtid. Målet är att få med regionernas synpunkter i landsbygdspolitiska redogörelsen, som görs för åren 2009-2020, och i beredningen av det femte landsbygdspolitiska helhetsprogrammet. Det första regionala diskussionstillfället ordnades (13.5) i Kajanaland. Kommande tillfällen finns under webbadressen ovan.*

VAD HAR HÄNT?

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

Nyhetsbrevet utkommer en gång i veckan och sänds till Byaservice samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaorganisationerna och till olika personer/organisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Alla som har något att informera om, skickar in sina bidrag till e-mailadress: kenneth.sundman@ssc.fi. Skriv mycket kort och undvik bilagor. Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.

Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, www.bya.net. Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen kenneth.sundman@ssc.fi. Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.
